

แนวทางการปฏิรูปประเทศไทย ตอน Farmer Shop :

ตัวแบบธุรกิจแนวใหม่ ใช้เป็นกลไกการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

เมื่อกล่าวถึงทิศทางการปฏิรูปประเทศไทยในรัฐบาลยุค พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จะเห็นว่าภาพใหญ่ของนโยบายมุ่งเป้าไปที่ การปลดล็อกอุปสรรคและข้อจำกัด ต่างๆ เพื่อลดช่องว่างของการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ และสร้างกลไกใหม่ที่เอื้อประโยชน์ต่อการยกระดับสมรรถนะการแข่งขันของประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูงและการสร้างความสุขของประชาชน

การปฏิรูปประเทศไทยในรัฐบาลประยุทธ์ จันทร์โอชา

นโยบายดังกล่าวถือเป็นสิ่งท้าทายของรัฐบาลและต้องการการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนฝ่ายไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานรัฐ เอกชนและภาคประชาชน เพื่อการเสริมพลังการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่เป้าหมายร่วมกัน ซึ่งบางเรื่องสามารถดำเนินการได้เลยแต่บางเรื่องอาจต้องค้นหาโอกาสและวิธีการในการปฏิรูป เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนทัศนคติ วิถีคิดและพฤติกรรม ซึ่งฝังลึกอยู่ในตัวบุคคลและองค์กรมานานจนเป็นความเคยชิน ในช่วงที่ผ่านมา คสช. ได้ปลดล็อกนโยบายที่โยงใยกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และดำเนินมาตรการเพื่อลด

ความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนไปแล้วหลายด้าน อาทิเช่น การชำระหนี้ค่าข้าวแก่ชาวนา การทบทวนโครงการลงทุนขนาดใหญ่ให้มีความเหมาะสมกับเม็ดเงินที่ลงทุนและสอดคล้องกับแผนแม่บทการพัฒนาประเทศ การจัดเวทีระดมความคิดเห็นเพื่อเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ข้อเสนอเชิงนโยบาย การปรับปรุงข้อกฎหมายและมาตรการที่จะนำไปสู่การปฏิรูปอย่างเหมาะสม

ในส่วนของแนวทางการยกระดับความสามารถในการแข่งขันไปสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูงนั้น เมื่อพิจารณา

จากข้อมูลการจัดกลุ่มประเทศของธนาคารโลก (ล่าสุดในปี 2555) ซึ่งว่ารายได้ประชาชนต่อหัวของประเทศไทยอยู่ที่ 125,756 บาท และการก้าวไปสู่ประเทศรายได้สูงนั้นจะต้องมีรายได้ต่อหัวขั้นต่ำอยู่ที่ 388,320 บาท ซึ่งควรเป็นตัวเลขเฉลี่ยที่มาจากฐานรายได้ของคนส่วนใหญ่ของประเทศในลักษณะของการเติบโตแบบ Inclusive Growth ที่สังคมทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์ และหากเป็นไปตามเกณฑ์ของธนาคารโลก นั้นหมายความว่าเราจะต้องมีความสามารถมากขึ้นเพื่อยกระดับรายได้เฉลี่ยขึ้นไปอีก 3 เท่าของที่เป็นอยู่

เมื่อประเมินสถานการณ์โดยเปรียบเทียบระหว่างแนวนโยบายการพัฒนาประเทศไทยและจากหลายประเทศที่สามารถก้าวผ่านกับดักประเทศรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง เช่น กรณีของ สิงคโปร์ ไต้หวัน เกาหลีใต้ ย่อมเห็นอย่างชัดเจนว่านโยบายจำเป็นที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน คือ การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต ตัวแบบธุรกิจ

การเดินทางนโยบายสู่การพัฒนาประเทศ

ประกอบธุรกิจให้เป็นมืออาชีพ ตลอดจน การหาช่องทางเพิ่มโอกาสการเข้าถึงตลาด บทความในที่นี้จะขอกล่าวถึง ผลงานวิจัยสร้างสรรค์ ในรูปของ ตัวแบบ ธุรกิจ ใช้ชื่อว่า “Farmer Shop” ซึ่ง ถูกออกแบบมาเพื่อลดข้อจำกัดแก่ผู้ผลิต/ ผู้ประกอบการรายย่อยที่เผชิญปัญหาในเรื่องต้นทุนการจำหน่ายสินค้าสูงและ ไม่มีตลาดรองรับ อีกทั้งเพื่อเปิดโอกาส ทางเลือกใหม่แก่ผู้ประกอบการในการเข้าถึง สินค้ามีคุณภาพในราคาที่เป็นธรรม โดย คณะผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดการจัดการโซ่ อุปทานมาใช้ออกแบบโครงสร้าง และ ระบบธุรกิจที่เชื่อมโยงความเป็นหุ้น ส่วนกันระหว่างภาคีผู้ประกอบการราย

การตลาด ควบคู่ไปกับการพัฒนาคนให้มี ทักษะในการเป็นผู้ประกอบการอย่าง เป็น มืออาชีพ การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนา ประเทศ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากงานวิจัยหลายชิ้นที่ชี้ว่า ประเทศไทยอาจต้องหันมาทบทวนนโยบาย ที่ให้ความสำคัญกับการพึ่งพาเศรษฐกิจ ภายนอกประเทศให้มากขึ้น เนื่องจากการ พึ่งพาเศรษฐกิจจากนอกประเทศ มีความ เสี่ยงหลายประการ ทั้งการเผชิญหน้ากับ ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงิน ตราและการแข่งขันที่นับวันจะทวีความ รุนแรงมากขึ้น โดยมาตรการที่จำเป็นนั้น ต้องดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งการ พัฒนาด้านอุปสงค์ และอุปทานภายใน ประเทศ กล่าวคือในด้านอุปสงค์ หรือ ความต้องการของผู้บริโภคนั้น ต้องหา มาตรการ ในการปลูกจิตสำนึกคนไทยให้

นโยบายการจ่ายเงิน ค่าข้าวเปลือกให้แก่ชาวนา

ปณิธาน :
ไม่ได้ะวังท่าใคร แต่อยากให้เป็นลูกค้าประจำ
วิสัยทัศน์ :
ร้านค้าปลีกที่ผู้ผลิตและผู้บริโภคเป็นเจ้าของร่วมกัน

ตระหนักเห็นความสำคัญของการอุดหนุน สินค้าไทยให้กำไรเป็นของชาติ ในด้าน อุปทาน หรือฝ่ายผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ นั้น ต้องมุ่งไปที่การหาแนวทางการพัฒนา สมรรถนะเพื่อการยกระดับผลิตภัณท์ให้ ได้มาตรฐานและเพิ่มพูนทักษะในการ

ย่อยกับเครือข่ายผู้บริโภคในระบบร้าน ค่าชุมชน โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อ เป็นแนวทางการดำเนินธุรกิจของร้าน farmer shop ว่า “ร้านค้าที่ผู้ผลิตและ ผู้บริโภคเป็นเจ้าของร่วมกัน”

นำเสนอตัวแบบธุรกิจ Farmer Shop ในเวทีประชุมการค้าระหว่าง สหกรณ์ C2C Trade ประเทศมาเลเซีย

นำเสนอตัวแบบธุรกิจ Farmer Shop ในเวทีประชุม Building up the Co-operative System in Laos ประเทศสปป.ลาว

ในช่วงเวลา 2 ปีของการดำเนินการโครงการนำร่อง มีข้อมูลเชิงประจักษ์จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลไกของระบบธุรกิจ Farmer Shop สามารถสร้างอำนาจการต่อรองและลดต้นทุนการตลาดได้ 10-15 % อีกทั้งเปิดโอกาสการเรียนรู้ในการยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการที่เข้ามาเป็นภาคี ในส่วนของผู้บริโภค พบว่าผู้บริโภคที่เป็นสมาชิก Farmer shop ได้ปรับเปลี่ยนทัศนคติหันมาอุดหนุนสินค้าที่ผลิตในชุมชนและสินค้าจากเกษตรกรผู้ผลิต/ผู้ประกอบการรายย่อย อีกทั้งให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารปลอดภัย และสนับสนุนแนวทางการรวมซื้อสินค้าอุปโภค/บริโภคที่ใช้เป็นประจำด้วยการสมัครเป็นสมาชิก Farmer shop

ปัจจุบันสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดำเนินการศึกษาแนวทางการขยายผลตัวแบบธุรกิจ Farmer Shop ไปสู่ชุมชน เพื่อใช้เป็นกลไกในการปลูกจิตสำนึกคนในชุมชนอุดหนุนสินค้าที่ผลิตในชุมชนและรณรงค์การผลิตและการบริโภคอาหารปลอดภัย และพบว่ามีความไว้วางใจ – สาว และสถาบันเกษตรกร

ให้ความสนใจมาเป็นผู้ประกอบการร้าน Farmer Shop ด้วยใจรัก และอยากเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์เศรษฐกิจฐานสังคมให้เข้มแข็งโดยการดำเนินการจะมีทีมที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการจัดตั้งและดำเนินงานแก่ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ อีกทั้งมีร้านค้าต้นแบบอยู่ที่คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อการฝึกทักษะ ส่วนการเตรียมการในการขยายผลไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านตามแผนธุรกิจในอนาคตเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนนั้น เมื่อสองสัปดาห์ที่ผ่านมา ทีมวิจัยได้รับเชิญจากองค์การสัมพันธ์ภาพระหว่างประเทศ (ICA) สาขาภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกให้ไปนำเสนอแนวคิดตัวแบบธุรกิจ Farmer shop ในที่ประชุมระหว่างประเทศภายใต้หัวข้อเรื่อง ”การค้าระหว่างสหกรณ์: C2C Trade” โดยที่ประชุมเห็นด้วยว่ากลไกการค้าดำเนินธุรกิจของ Farmer shop ที่เน้นการเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคโดยตรง โดยให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะด้านธุรกิจอย่างมีอาชีพนั้น จะช่วยยกระดับสมรรถนะในเชิงธุรกิจแก่สหกรณ์และสถาบันเกษตรกรที่เข้ามาเป็นภาคี

อีกทั้งกระบวนการปลูกจิตสำนึกด้านผู้บริโภคไปพร้อมกันจะสร้างความเป็นปึกแผ่นเข้มแข็งของธุรกิจสหกรณ์และชุมชน และเชื่อมั่นว่า กลไกดังกล่าวจะช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจและสังคม ช่วยเป็นตัวเร่งในการพัฒนาการเติบโตของเศรษฐกิจชุมชน และการนำประโยชน์คืนสู่ประชาชนที่เป็นฐานใหญ่ของประเทศและภูมิภาคอย่างที่คาดหวัง โดยได้มีข้อสรุปที่ประชุมสำหรับแนวทางการร่วมมือในการค้าระหว่างสหกรณ์ในระดับภูมิภาคต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น เป็นตัวอย่างหนึ่งของการวิจัยเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อนำไปสู่สังคมคุณภาพและมีคุณธรรม โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้คนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้จากการทำธุรกิจจริง และเป็นไปภายใต้การให้คำแนะนำของทีมวิจัยและภาคีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นั้น ย่อมถือเป็นการสานต่อนโยบายของรัฐบาลในการปฏิรูปประเทศสู่การยกระดับสมรรถนะไปเป็นประเทศรายได้สูง